

Příloha č. 1: Kódovací manuál – úroveň a forma evropeizace

Obecné pokyny ke kódování

Kódovací kniha zahrnuje tři skupiny proměnných. **Identifikační proměnné** jsou kódovány pro všechny příspěvky a některé z nich jsou v kódovacím archu předvyplněny automaticky. **Druhá skupina obsahových proměnných** je také kódována pro všechny příspěvky a týká se výhradně obsahu facebookového příspěvku, který je viditelný po rozkliknutí odkazu dostupného pro každou jednotku v kódovacím archu (*Link_příspěvek*). Při kódování těchto proměnných se tedy nezohledňují informace uvedené v externích obsazích, na které facebookové příspěvky odkazují, jen v těch jejich částech, které jsou viditelné přímo ve facebookovém příspěvku (zejména titulek článku, na který příspěvek odkazuje nebo část jeho perexu). Při kódování této skupiny proměnných se nezohledňují ani informace uvedené ve videích, pokud příspěvek nějaké video obsahuje. Při kódování **třetí skupiny obsahových proměnných** se zohledňují jak informace obsažené ve viditelné části facebookového příspěvku (viz druhá skupina proměnných), tak vše, co je součástí externího obsahu, na který se v příspěvku odkazuje, pokud se nejedná o video.

Ukázka obsahu, který je kódován pro druhou skupinu proměnných:

1. Identifikační proměnné

1.1 Datum

Proměnná se nekóduje, datum publikování facebookového příspěvku je v tabulce automaticky předvyplněno.

1.2 Link příspěvek

Proměnná se nekóduje, je v tabulce předvyplněna automaticky. Jedná se o link na facebookový příspěvek, který je **vždy** nutné otevřít.

1.3 Znění příspěvek

Proměnná se nekóduje, jedná se o automaticky vyplněné pole, které obsahuje text facebookového příspěvku. V mnoha případech je už na jeho základě možné rozhodnout, zda se příspěvek týká krize, ale **vždy** je nutné přejít proklikem na samotný příspěvek

1.4 Médium

Profil, na kterém byl příspěvek uveřejněn. Proměnná může nabývat následujících kategorií:

- 1 ČT24
- 2 TN.cz

- 3 Aktuality.sk
- 4 tvnoviny.sk
- 5 tvp.info
- 6 TVN24

1.5 Krize

Krize, které se příspěvek týkal. Pozor! V tomto případě jde pouze o to, ve kterém období došlo k jeho zveřejnění. Pokud byl například v roce 2022 (kdy byla analyzována válka na Ukrajině) zveřejněn příspěvek týkající se onemocnění covid-19, bude kódována válka na Ukrajině (kategorie 3). Proměnná může nabývat následujících kategorií:

- 1 migrační krize
- 2 pandemie koronaviru
- 3 válka na Ukrajině

2. Obsahové proměnné pro facebookový příspěvek

2.1 Fokus

Účelem této proměnné je rozhodnout, zda se facebookový příspěvek týká dané krize nebo jiného tématu. Toto rozhodnutí je důležité, protože příspěvky, u kterých bude zakódováno, že se krize netýkají, nebudou zařazeny do dalších fází analýzy. Příspěvek se týká krize, pokud se o ní jakkoliv, i okrajově, zmiňuje ve viditelném textu příspěvku, na zobrazené fotografii nebo infografice, v popisku k videu nebo v titulku a viditelné části externího obsahu, na který je v příspěvku odkazováno. Pokud se není možné rozhodnout na základě výše uvedených částí viditelného příspěvku, je nutné otevřít odkaz na externí obsah, pokud ho příspěvek obsahuje, a rozhodnout na základě titulku nebo perexu tohoto externího obsahu. Při rozhodování je tedy nutné zohlednit veškerý viditelný (statický) obsah příspěvku a také, pokud je k příspěvku přidán, rozkliknout externí odkaz a zohlednit jeho titulek a perex. Pokud v těchto částech textu krize zmíněna není, další části externího obsahu již není potřeba číst.

Migrační krize se týkají veškeré příspěvky, které se zmiňují o migrantech, uprchlících (s výjimkou migrace v jiných částech světa, než které jsou předmětem této migrační krize), postojích politiků k migrační krizi, jednáních na úrovni EU nebo V4, postojích obyvatel k uprchlické krizi apod. Migrační krize se naopak netýkají příspěvky, které jsou zaměřeny na konflikt v Sýrii, pokud zároveň neobsahují informace o migrační vlně.

Pandemie koronaviru se týkají veškeré příspěvky, které zmiňují onemocnění covid-19, případně koronavirus, pandemii nebo lockdown, a to v rámci jakéhokoliv tématu (politika, ekonomika, sport, kultura, zdravotnictví atd.)

Války na Ukrajině se týkají veškeré příspěvky, které zmiňují tento konflikt, ať už se jedná přímo o válečné zpravodajství nebo o reakce politiků, mezinárodních organizací, známých osobností nebo o dopady konfliktu na ekonomiku apod.

Proměnná může nabývat následujících kategorií:

- 1 ano
- 0 ne (v případě, že se příspěvek netýká krize, žádné další proměnné se už pro něj nekódují!)

2.2 Typ příspěvek

- 1 příspěvek s externím odkazem
- 2 video
- 3 příspěvek neobsahující žádný odkaz ani video

Hodnotu 1 kódujeme pro příspěvky, které obsahují odkazy na externí obsahy, pokud se nejedná o odkazy na živé přenosy, tiskové konference, reportáže apod., tedy jakákoliv videa. Pokud jsou těmito externími obsahy zpravodajské články, jejichž součástí jsou rovněž videa a fotografie (což je relativně běžné, zejména s ohledem na to, že většina analyzovaných médií jsou profily televizních stanic), stále se jedná o kategorii 1. Hodnotu 2 kódujeme pro všechny facebookové příspěvky, které obsahují video, a to v jakémkoliv formátu (vtipná videa, dlouhé reportáže, tiskové konference, projevy), i když je v příspěvku toto video doprovázeno například krátkým textem. Hodnotu 3 kódujeme pro všechny facebookové příspěvky, které nespádají pod kategorie 1 a 2. Jedná se tedy o příspěvky bez odkazu na externí obsah a bez videa, zejména čistě textové příspěvky, případně různé infografiky, fotografie, fotografie s popiskem apod.

2.3 Zaměření příspěvek

V této proměnné se zjišťuje, na kterou zemi, region, resp. mezinárodní či nadnárodní organizaci se příspěvek dominantně zaměřuje. Pokud jsou v příspěvku nebo viditelné části odkazovaného obsahu zmiňováni aktéři, témata, místa nebo perspektivy různých zemí, resp. organizací, postupuje se při rozhodnutí o kódované kategorii dle následujících instrukcí (postupně):

1. Text příspěvku je pro posouzení jeho zaměření důležitější než titulky nebo viditelná část textu, na který příspěvek odkazuje
2. Kóduje se země nebo organizace, na kterou se příspěvek zaměřuje nejvíce, tj. zejména cituje aktéra z této země, resp. organizace nebo této zemi/organizaci věnuje největší prostor v rámci příspěvku (první kritérium má přitom přednost před tím druhým)
3. Pokud nelze určit, která perspektiva je dominantní, kóduje se ta, která je zmíněna jako první.

Proměnná může nabývat následujících kategorií:

- 1 **národní, resp. domácí kontext** (ČR, SR, resp. Polsko v závislosti na tom, jaká média jsou kódována)
- 2 **jiná členská země** (jakákoliv jiná země, která byla v době dané krize členským státem EU. Pozor! Velká Británie je v rámci migrační krize kódována jako členská země, ale pro další dvě krize jako kategorie 3, tj. jiná evropská země)
- 3 **jiná evropská země**, tedy zejména Švýcarsko, Norsko, Ukrajina, Bělorusko, Island, Gruzie, Turecko, Monako, Vatikán, ale u pandemie koronaviru a války na Ukrajině také Velká Británie.
- 4 **neevropská země**, tj. všechny ostatní, které nejsou kódovány jako 1–3
- 5 **EU** (příspěvek se primárně nezmiňuje o konkrétní zemi, ale o Evropské unii, například Evropská unie uvalila další sankce, rozhodla o uprchlických kvótách apod.)
- 6 **jiná mezinárodní organizace nebo instituce** (např. WHO, UNICEF, NATO, UEFA, MOV, V4 apod.)
- 7 **Evropa** (příspěvek je rámován v evropském kontextu, nezmiňuje explicitně EU, ani její aktéry nebo politiky, jako např. kvóty nebo sankce, podle kterých by bylo možné určit, že se jedná o „Evropu“ ve významu EU. Pokud se na základě obsahu příspěvku nelze rozhodnout, zda jde o EU nebo širěji o Evropu, kóduje se hodnota 7.
- 8 **svět** (příspěvky týkající se dopadů na světovou ekonomiku, světových finančních trhů, celosvětové pandemie apod.)
- 9 **jiné regiony** (například Asie, Západ)
- 10 **nelze určit** (typicky se jedná o příspěvky, kde není žádná země viditelná, a ačkoliv by po jejich rozkliknutí bylo možné, z textu článku, zemi zakódovat, kódujeme 10, protože nám jde v této fázi o viditelnost na profilu daného média. Jde také o příspěvky, které poskytují „obecné rady“, například během pandemie, které jsou mířeny obecně a nejsou spojeny s žádným konkrétním kontextem, ale zároveň ani nezmiňují globální rozměr. A nakonec sem patří příspěvky, které se dominantně věnují například hnutí Anonymous, tedy jejich kontext „nelze určit“, protože je z podstaty hnutí neznámý.

2.4 EU viditelná

- 1 ano
0 ne

Pro tuto proměnnou se opět posuzuje veškerý viditelný obsah v rámci facebookového příspěvku. Hodnota 1 se kóduje při jakékoliv zmínce o EU jako takové, jejích aktérech, tj. konkrétních osobách, institucích, agenturách, ale i politikách nebo opatřeních, pokud je jasné, že se jedná o politiky nebo opatření EU. Počítají se také zmínky o „Bruselu“ a v rámci migrační krize rovněž o „kvótách“, pokud není uvedeno, že jde o jiné kvóty než ty, týkající se přerozdělování uprchlíků v rámci EU. V ostatních případech se kóduje hodnota 0.

3. Obsahové proměnné pro facebookový příspěvek včetně externího obsahu

3.1 – 3.5 Citovaný zdroj 1 – 5

Proměnné 3.1 – 3.5 slouží k zaznamenání prvních pěti citovaných aktérů. Za prvního citovaného aktéra je přitom považován ten, který je v kódovaném obsahu dominantním aktérem, tzn. že je mu v článku věnována největší pozornost, ať už z hlediska rozsahu nebo viditelnosti. Pro toto rozhodování se zvažují (v uvedeném pořadí) následující kritéria:

1. Aktér je citován již ve facebookovém příspěvku; pokud je ve facebookovém příspěvku citováno více aktérů, je jako první aktér kódován ten, který je zde citován jako první.
 2. Pokud není přímo ve facebookovém příspěvku citován žádný aktér, kóduje se jako první aktér ten, který je jako první citován 1) v nadpisu nebo 2) v perexu externího článku.
 3. Pokud není žádný aktér citován ani v příspěvku, ani v titulku a perexu externího článku, kóduje se jako první aktér ten, kterému je v článku věnován největší prostor.
 4. Pokud není možné rozhodnout, kterému aktérovi je v článku věnováno nejvíce prostoru, kóduje se jako první zdroj ten, který je citován jako první v pořadí.
- Citované zdroje 2 – 5 se pak kódují dle pořadí výskytu.

Za citovaného aktéra je považován každý aktér, který se, prostřednictvím přímé řeči, vyjadřuje ve sdíleném článku, facebookovém příspěvku nebo i na fotografii či infografice umístěné v rámci příspěvku. Aktérem může být v tomto případě osoba nebo instituce, jako například vláda nebo média. Za citovaný zdroj je považována i citace z dokumentu nebo prohlášení. Za citovaného aktéra považujeme také převzatý tweet nebo facebookový příspěvek umístěný v rámci článku, pokud je na něj v textu zároveň odkazováno.

Všechny proměnné týkající se citovaných aktérů mohou nabývat následujících kategorií:

- 1 domácí aktér (ČR, SR, resp. Polsko v závislosti na tom, jaká média jsou kódována)
- 2 aktér z jiné členské země (viz vysvětlení u proměnné 2.3)
- 3 aktér z jiné evropské země
- 4 aktér z neevropské země
- 5 aktér z EU
- 6 aktér z jiné mezinárodní organizace nebo instituce (např. WHO, UNICEF, NATO, UEFA, MOV, V4 apod.)
- 7 nelze určit (jedná se o anonymní zdroje, případně o zdroje, u kterých není možné určit jejich původ, například zdroje blíže nespecifikovaných „uživatelů internetu“)
- 8 společná prohlášení více aktérů různých kategorií

3.6 – 3.10 Přítomnost citovaného zdroje

Tyto proměnné zjišťují, zda je kdekoli v příspěvku nebo odkazovaném článku citován aktér konkrétního typu (pro vymezení citace viz proměnné 3.1 – 3.5). Bez ohledu na množství

citovaných aktérů daného typu se vždy kóduje hodnota 1, pokud je v textu nebo příspěvku alespoň jeden takový aktér citován. Jedná se o přítomnost následujících typů citovaných aktérů:

- 3.6 domácí citovaný aktér (ČR, SR, resp. Polsko v závislosti na tom, jaká média jsou kódována)
- 3.7 citovaný aktér z jiné členské země (viz vysvětlení u proměnné 2.3)
- 3.8 citovaný aktér z jiné evropské země
- 3.9 citovaný aktér z neevropské země
- 3.10 citovaný aktér z EU

Tyto proměnné mohou nabývat následujících hodnot:

- 1 ano (aktér daného typu je v obsahu citován)
- 0 ne (aktér daného typu není v obsahu citován)

3.11 – 3.15 Přítomnost aktéra

Tyto proměnné zjišťují, zda je kdekoli v příspěvku nebo odkazovaném článku zmíněn aktér konkrétního typu. Bez ohledu na množství přítomných aktérů daného typu se vždy kóduje hodnota 1, pokud je v textu nebo příspěvku alespoň jeden takový aktér přítomen. Za aktéra se přitom považují jak osoby (KONKRÉTNÍ politici, občané, novináři), tak instituce (KONKRÉTNÍ vláda, parlament, politická strana, škola nebo nemocnice, úřad, médium apod.). Za aktéra naopak není považováno uvedení státu nebo města (s výjimkou jeho představitelů). Výjimkou je například „Kreml“ nebo „Bílý dům“ apod. Nekódují se historické osobnosti (Hitler, Stalin apod.). Jedná se o přítomnost následujících typů aktérů:

- 3.11 domácí aktér (ČR, SR, resp. Polsko v závislosti na tom, jaká média jsou kódována)
- 3.12 citovaný aktér z jiné členské země (viz vysvětlení u proměnné 2.3)
- 3.13 citovaný aktér z jiné evropské země
- 3.14 citovaný aktér z neevropské země
- 3.15 citovaný aktér z EU

Tyto proměnné mohou nabývat následujících hodnot:

- 1 ano (aktér daného typu je v obsahu zmíněn)
- 0 ne (aktér daného typu není v obsahu zmíněn)

3.16 EU téma

Účelem této proměnné je zjistit, zda článek nebo příspěvek obsahují jakoukoliv zmínku o Evropské unii. Hodnotu 1 tedy kódujeme, pokud je EU hlavním tématem/aktérem článku, ale i v případech, kdy je v článku nebo příspěvku EU jen okrajově zmíněna. Nemusí jít přitom o explicitní uvedení „Evropské unie“ nebo „EU“, ale kódují se rovněž všechny zmínky o evropských aktérech (EK, EP, jednotliví europoslanci, agentury), „Bruselu“ nebo například evropské legislativě, kvótách, sankcích apod.

Proměnná může nabývat následujících hodnot:

- 1 ano, EU se v článku/příspěvku vyskytuje
- 0 ne, EU se v článku/příspěvku nevyskytuje

3.17 Horizontální téma

Stejně jako u předchozí proměnné se i zde kóduje hodnotou 1 jakákoliv zmínka o kterékoliv členské zemi EU (samozřejmě kromě ČR v případě kódování českých médií apod.), a to nejen

při jejím explicitním zmínění, ale i v případech, kdy je zmíněn její politik nebo jakýkoliv jiný aktér.

Proměnná může nabývat následujících hodnot:

- 1 ano, v článku/příspěvku je zmíněna alespoň jedna členská země EU
- 0 ne, v článku/příspěvku není žádná členská země EU zmíněna

3.18 Nacionalizace

Stejně jako u předchozích dvou proměnných se i zde kóduje hodnotou 1 jakákoliv zmínka o zemi, ve které je příspěvek publikován (tedy zmínka o ČR v rámci článků/příspěvků publikovaných na profilu ČT24 a TN.cz apod.), a to nejen při jejím explicitním zmínění, ale i v případech, kdy je zmíněn její politik nebo jakýkoliv jiný aktér. Hodnota 1 se kóduje rovněž v případě, že je v článku zmíněn, jako aktér, reportér daného média (podávající zprávy například z bojů na Ukrajině nebo z uzávěry v Itálii) nebo se jedná o komentář (tedy aktér dané země je jeho autorem). Hodnota 1 se naopak nekóduje v případě, že je článek jen podepsán autorem, případně pokud je uvedeno, že byla zpráva převzata z TASR, ČTK apod.

Proměnná může nabývat následujících hodnot:

- 1 ano, v článku/příspěvku je zmíněna vlastní země (ČR pro česká média apod.)
- 0 ne, v článku/příspěvku není zmíněna vlastní země

3.19 Identifikace s Evropou

Kóduj hodnotu 1, pokud o sobě nějaký aktér (včetně autora článku) mluví jako o „Evropanovi“, případně „evropském občanovi“, „občanu EU“. Hodnota 1 se kóduje i v případě, kdy aktér nemluví jen o sobě, ale promlouvá k dalším Evropanům, tj. „my Evropané“.

Proměnná může nabývat následujících hodnot:

- 1 ano
- 0 ne

3.20 Evropská identita

Kóduj hodnotu 1, pokud nějaký aktér (vč. autora článku) zmiňuje „Evropany“, „evropské občany“ apod. Není přitom nutné, aby se s evropskou identitou sám identifikoval, tedy může jít i o kritické vymezení se vůči tomuto konceptu. Hodnota 1 se kóduje i pro všechny obsahy, pro které byla hodnota 1 kódována v rámci proměnné 3.18.

Proměnná může nabývat následujících hodnot:

- 1 ano
- 0 ne

3.21 Přítomnost kritiky EU

Hodnota 1 je v tomto případě kódována, pokud kdokoliv v článku (včetně jeho autora, pokud se jedná o komentář) kritizuje EU jako takovou, zmiňuje nutnost vystoupení z EU, považuje ji za zbytečnou, neefektivní, nedemokratickou. Naopak hodnota 0 se v tomto případě kóduje jak

pro obsahy, ve kterých není žádná kritika zmíněna, tak pro ty, kde jsou kritizována jen konkrétní opatření nebo konkrétní politika EU (Schengen, kvóty, sankce, Green Deal apod.).

Proměnná může nabývat následujících hodnot:

- 1 ano
- 0 ne

3.22 Přítomnost kritiky politiky nebo opatření

Hodnota 1 je v tomto případě kódována, pokud kdokoliv v článku (včetně jeho autora, pokud se jedná o komentář) kritizuje přijatá nebo připravovaná opatření na úrovni EU (kvóty, sankce), případně nějakou její politiku (měnová unie, Green Deal apod.). Naopak hodnota 0 se v tomto případě kóduje jak pro obsahy, ve kterých není žádná kritika zmíněna, tak pro ty, kde je kritizována EU jako taková, je zmiňována nutnost vystoupení z EU, EU je kritizována jako zbytečná, neefektivní nebo nedemokratická.

Proměnná může nabývat následujících hodnot:

- 1 ano
- 0 ne

3.23 Přítomnost konfliktu

Hodnota 1 je v tomto případě kódována, pokud je v článku zmíněna existence nějakého konfliktu nebo sporu o EU jako takovou, její politiku nebo přijímaná opatření. Jednotlivé strany sporu přitom nemusí být v článku vůbec přítomny, tj. v článku může být například jen uvedeno, že země se nemohou shodnout na podobě uprchlických kvót nebo síle sankcí. Hodnotou 1 se pak automaticky kódují i všechny obsahy, pro které byla u proměnných 3.20 a 3.21 kódována hodnota 1.

Proměnná může nabývat následujících hodnot:

- 1 ano
- 0 ne

3.24 Valence

Tato proměnná slouží ke zhodnocení celkového vyznění článku/příspěvku vůči EU. Při jeho hodnocení se vychází primárně z hodnocení EU ze strany aktérů, kteří jsou v textu citováni nebo zmiňováni, a to včetně autora článku, pokud se jedná o komentář.

Proměnná může nabývat následujících hodnot:

- 1 pozitivní (v článku jsou zdůrazňovány úspěchy EU, pozitivně jsou hodnocena přijatá opatření nebo politiky, případně je vyzdvihován přínos členství země/zemí v EU. Pozor: samotné konstatování faktu, že EU přijala sankce, není pozitivním hodnocením. O pozitivní vyznění by se jednalo v případě, že by aktér/autor článku přijatá opatření ocenil.)
- 2 negativní (v článku je dán prostor kritice EU nebo jejích politik a opatření, jsou zdůrazňovány její neúspěchy, neschopnost řešit krizi, případně příliš opatrný postup)
- 3 neutrální (článek přistupuje k EU spíše nehodnotícím způsobem)
- 4 ambivalentní (v článku je přítomna jak kritika EU, tak její pozitivní hodnocení (tedy 1 i 2 současně))